

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK :
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel :
MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő :
Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL :
I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon : 109.
Postatakarékpénztári csekkzámla : 62.666.

TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

Családi otthon — szociálpolitika

A dorogi bányavidék bányászainak egyesülete közgyűlést tartott a közelmúltban, amelyen részt vett és nagy beszédet mondott Antal István dr. nemzetvédelmi propagadaminiszter is. A közgyűlés elején a bányászársulat igazgatója bejelentette, hogy a vállalat tíz bányászcsaládnak 5000 pengős segélyt juttatott fejenként családi otthon létesítésére. Úgy érezzük, ez a bejelentés volt a szobortalapzata annak a nagy visszhangot keltett miniszteri beszédnek, amely a nemzetű magyar munkás alakját plasztikusan megmintázva, éppen erre az alapra felemelte. A magyar sorsban való egyenlőség kényszerűségének megállapítását kiegyensúlyozott e beszéd persze nemcsak a munkásokhoz, de a munkaadókhoz is szólt annak a magyar testvéri szolidaritásnak a betöltése érdekében, amelynek kétségtelenül az a legfőbb, legelemibb törvénye, hogy a verejtékkel dolgozó magyar munkásság számára biztosítani kell az emberséges lét legelső feltételét: az emberséges hajlékot. Mert a családi otthon, a békés és nyugodt tető biztosításánál kezdődik bizony minden szociálpolitika.

Ősi erő az emberben a saját tulajdon iránti vágyakozás! Soha senki, semmiféle tan, vagy irányzat azt ki nem irthatja. S a bölcs kormányzat mindenkor arra irányul, hogy ezt a kiirthatatlan emberi szenvedélyt ki is elégítse. E saját tulajdon iránti vágy semmilyen téren nem olyan erős, mint éppen a saját otthon, a saját hajlék megteremtése terén. De ez a saját tulajdonú ház a legjobb nevelője is a nemzethez és a hazához való hűségnek. A saját otthon morális erővel kapcsolja a benne lakókat elsősorban a talajhoz, amelyen a ház épült, aztán a tágabb tájhoz, amelyre annak ablakai nyílnak, s végül az egész hazaközösséghez, amely lehetővé tette a munka olyan érvényesülését, amely egy-egy házépitésben tetőződhetik . . .

A kormányzat kertes családi ház akciójának örömteli megvalósulása idején mennyire másként hangzik a magyar sorsközösségben való egyenlőség

szükségességének e miniszteriális kihangsúlyozása. Mert érzi mindenki, hogy annak a beszédnek alapja éppen azokban a kicsi, meleg otthonokban van, amelyek lakóinak munkateljesítményét, nemzethűségét ezek a munkáslakások fokoz-

ták a maximumig. A saját tulajdonú munkásházakból, lám, így lesz a nemzet örök dicsősége, győzhetetlen ereje és bástyája . . . s így tölti meg komoly tartalommal az új magyar szociálpolitika a magyar sorsközösség egyenlőségének jelzavát . . .

Lelkészválasztó közgyűlés

A szarvasi evangélikus egyházköztség f. évi augusztus hó 9-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor, az istentisztelet után, az ótemplomban lelkészválasztó közgyűlést tart. A lelkészválasztó közgyűlésen elnökölnék: Kelló Gusztáv esperes és dr. Adamkovics Ágoston egyházmegyei másodfelügyelő. A választó közgyűlés tagjai: az egyházköztségnek az egyház terheit viselő családfenntartó

vagy nagykorú férfitagjai, az egyházköztség nagykorú nőtagjai, akik vagy maguk, vagy hitvesük az egyház terheit viselik. Választó közgyűlési jogát csak az az egyháztag gyakorolhatja, aki egyházi adójával az előző évekről hátrálékban nincsen. A választó közgyűlés tagjai közgyűlési jogaikat csak személyesen gyakorolhatják. Az egyházköztség presbitériuma egyhangúlag azt javasolja a

közgyűlésnek, hogy a betöltendő újtemplomi lelkészi állás meghívás úján töltsék be és arra Kiss György kiskőrösi lelkész hívassék meg. Amint értesülünk, Kiss György kiskőrösi lelkész — községünk szülöttje — meghívása egyhangú lesz. A mai nehéz időkhöz az egyházi meghívás méltó a szarvasi evangélikusok nemes gondolkodásához. Egységben az erő!

Szeptember hónapban lesz a vármegyei Tessedik mezőgazdasági emlékkiállítás és vásár Szarvason

A Tessedik Sámuel-emlékbizottság előkészítő munkálatainak ismertetése közben már jeleztük annak idején, hogy a bizottság a Tessedik-szobor leplezési ünnepségeinek időpontját szeptember havára tervezi. Már annak idején felmerült a gondolat, hogy a magyar mezőgazdasági oktatás úttörő apostola, Tessedik Sámuel emlékének e megünneplését kívá-

natos volna egy mezőgazdasági kiállítás és vásár rendezésével is kiegészíteni. A bizottság ez irányú munkája teljes sikerrel járt, s az ennek a tervnek a kivitelezésével megbízott albizottság a megrendezendő kiállításnak már a részletes programját is megállapította. E szerint a vármegyei Tessedik Sámuel mezőgazdasági emlékkiállítás és vásár 1942. évi

szeptember hó 12., 13. és 14-én lesz. Az állat, termény és ipari kiállítás, tenyészállatvásárral, díjugratással és fogatversennyel bővült, emellett természetesen még igen sok más programszám kapott helyet a háromnapos emlékkiállítás és vásár keretében. A kiállítás programjára, s a Tessedik szoborleplezési ünnepélyre és részletes műsorára még visszatérünk.

Megkezdik a gazdasági előjárók kiválogatását

Néhány hónapon belül megkezdik többszáz községben működésüket a gazdasági előjárók. A gazdasági előjárókat elsősorban is a magasabb mezőgazdasági szakiskolát végzett és kitűnő gyakorlati ismeretekkel rendelkező gazdák közül válogatja ki a minisztérium. A gazdasági felügyelőségek bevonásával kiválogatott előjáró-jelöltek tanfolyamon vesznek

részt, ahol egyrészt felkészültségükről tesznek majd tanúbizonyságot a végleges alkalmazás előtt, másrészt elsajátítják azokat az ismereteket, amelyekre a reájuk háruló fontos feladatok végzése közben szükségük lesz. A gazdálkodás és gazdasági közigazgatás minden ágában alapos kiképzést nyújtó tanfolyamokat az ország különböző részein rendezik meg.

Egyelőre nem tudnak az ország minden községében gazdasági előjárókat kinevezni, mert ahhoz talán nincs is elegendő szakemberünk. Az ősszel kinevezendő 500—600 gazdasági előjáró munkája azonban máris óriási jelentőségű lesz és az ő működésükkel kapcsolatos értékes tanulságok szolgáltatnak majd a jövőre adatokat a földművelésügyi minisztériumnak.

A vízkárosult gazdák kenyérgabonát kaphatnak

Az új gabonarendelet szerint — mint köztudomású — az 5 katasztrális holdon felüli birtokok, akiknél tehát valószínűsíthető az, hogy vetőmagjukat és a háztartásuk kenyérgabonaszükségletét a saját földjükön meg tudják termelni, piros kenyérgabonajegyet kaptak, olyat

tehát, amely vásárlásra nem jogosít, csupán vámórlésre. Az idei vízkáros miatt azonban igen gyakran előfordul, hogy az ilyen birtokosoknak nem termelt annyi kenyérgabonájuk, amennyi háztartási szükségletük fedezésére elegendő lenne. Az is bizonyos, hogy ezeknek

a termelőknél kenyérgabonára szorítása az esetben, ha búzájuk elfogyott, méltánytalan és igazságtalan volna. Nyilván ennek az állapotnak az elkerülése a célja annak a kormánybiztosi rendelkezésnek, amely az előjáróság köteleességévé teszi azon gazdák összeírását, akiknek

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” c. krónikájából:

1781. Először munkálják meg a szikes földeket, s tizenhárom kísérellettel magyarázzák annak lehetőségét és hasznosítását...

Az első felolvasásokat és bemutatásokat tartják a gyakorlati gazdasági kertben a szarvasi tanulóifjúsággal, utána politikai és katonai előkelőségek jelenlétében a vizsgát tartják meg.

Az első szedermagvakat vetették el, s a következő évben ötezer fiatal szederfácskát ültettek.

Kollár Júlia, az első (szarvasi) szülésznő a szülészetből annyira szükséges oktatást nyert Jósá doktor békésvármegyei tisztii orvostól. Ilyen oktatásban Beischlag János kerületi kirurgus részesített addig három nyelven minden, a megyében alkalmas szülésznőt.

Meghalt Kovács János, ki többször volt bíró és törvénybíró, s a községnél sok érdemet szerzett. Csak az a kár, hogy ez az egyébként derék ember néha elhamarkodva be-

szélt, sőt cselekedett. Hogy pedig ez egy bíró esetében milyen gonosz következményekkel járt, azt Eger Keresztély akkori ügyes és buzgó kirurgus esete bizonyítja. Bizonyos hatalmaskodó nőszemély u. i. rávette a bírót, hogy valami jelentéktelen szomszédi viszály miatt huszonöt botot méressen az orvosra.

Mit mond ez a kiáltó méltatlanság, melyet egy orvoson követtek el, kinek segítségére és bizalmára ilyen népes helységben annyi egészségesnek és betegnek éjjel-nappal szüksége lehet? Az olvasó adjon erre választ magában. Csak akkor becsülni meg az orvost, ha szükségünk van rá, ez olyasvalami, amit az emberiség dicséretére valónak nem nevezhetek. És Kovács János hány-szor vette ezután is hosszas és fájdalmas betegségében a megbotozott orvos segítségét, miben a becsületes ember részesítette őt. Temetési textusa a koloszebeliekhez írott levél volt, III. 8., 12., 13., 22-25. Cap. IV. 1., 6.

A szülöttek száma 409, az elhaltaké 229, a községi szegényeké és koldusoké 17 volt.

1782. A szarvasi ugarföld-

ket felváltva kukoricával és búzával vetették be, miáltal:

1. E földeket a gaztól célszerűen megtisztították.

2. Azok jövedelme még száz-években is szemelláthatólag más, nem jövedelmező földeké fölé emelkedett.

A papi kertben hatvanféle részint vadfát, részint gyümölcsfát ültettek, hogy kipróbálják, hogy ebben a talajban, s ezen éghajlat alatt melyik terem legjobban. A tapasztalás azt mutatta, hogy a gyümölcsfák közül a különféle alma- és körtefák, a vadfák közt a tölgy és az akác; ezek azon fák, melyek a síkvidéken a legjobban használhatók, s melyeket hamarosan használni is fognak.

Elkészítik és kidolgozzák a szarvasi gyakorlati gazdasági iskola első tervét, annak vázlatát benyújtják a hatósághoz, s azt Pásztori Sándor, a császár tisztán — mélyen látó titkára, mint cenzor jóváhagyja, s aláírja.

E tervzet nem riadt vissza a viláosságától, még a legnagyobb iskolatéttségben sem.

A szülöttek 388, az elhaltaké 469, a községi szegényeké és koldusoké 16 volt. Házasságot kötött 77 pár.

Repcevetés előtt

Egyik értékes olajnövényünk az őszi káposztarepce, röviden repce a közeljövőben vetésre kerül. Ez a növény valamennyi olajnövényünk között a legismertebb és talán alföldi viszonyaink között — őszi vetés vetésénél és korai aratásánál fogva — az értékes olajosaink egyike. Magas olajtartalma (40 százalék) folytán pedig, továbbá, hogy kevés töke és munkabefektetéssel termesztendő, ma szinte áldás a gazdára, házára egyaránt. Időszzerű tehát, hogy természetéről egyet-mást elmondjunk.

A nálunk termesztett sok őszi káposztarepcefajta közül legérdemesebb a nemesített Eszterházi káposztarepce termesztési. Megterem ott, ahol a búza, répa termesztendő, sőt a jóltrágyázott és művelt sziken is. Természetesen a jobb talajt jobban meghálálja. Legjobb előveteménye a korán lekerülő takarmány- és hüvelyes növények, de szorultabb esetben a kalászosok közül az őszi árpa után is vethető. Az idén azok a kukoricaföldek különös számításba jöhetnek, melyekben a kukorica nem sikerült és mintegy fekete ugaron maradtak. A repce trágyaigényes növény. A trágyát közvetlenül megkívánja. Trágya nélkül csak jóerőben lévő földön, fekete ugarba érdemes vetni, melyen bőven van könnyen felvehető növényi táplálóanyag.

A jó talajelőkészítés a siker alapja. Szinte kertszerűleg gondozott talajt kíván. Korán lekerülő trágyánövények után leghelyesebb a talajt azonnal forgatás nélkül (lókapa, tárcsa) megporhanyítani, ha ez beeredett, mélyebb szántás, hengerezés következik. Végül a magágyat, közepély szántással esetleg tárcsával és hengerboronával tesszük aprómorzssá, rögmentessé, gyomtalaná. Kalászosok után azonnali forgatás nélküli porhanyítás, esetleg már a tarlóra trágyázunk és azt sekélyen, alászántjuk, simítottuk, hengerezzük. Később egy mélyebb szántást adunk, hengerrel, boronával, kertszerűleg elmunkálva, majd vetés alá elég lesz a lókapa, tárcsa, borona, henger.

Vetése augusztus 20-a körül történik, nálunk sokszor még a szeptember eleji vetés sem késő. Feltétlen nedves földbe kerüljön a mag, félnedves vagy száraz talajba — hacsak nem számíthatunk igen közeli esőre — semmiképpen se tegyük. Hasonlóan olyan talajba sem, amely nincs kellően elmunkálva, tömörítve, amit beeredett talajon az előbb említett eszközökkel könnyen elérhetünk. A vetőmag elkészítését a vetés napján végezzük, vagyis ahogy mondani szokták: eke vagy tárcsa, fogas, henger vetőmag, egymást kövesse. A magtakarás egy két cm-re henger-, vagy tövisboronával történik, a talaj nedvességi állapota szerint.

Koszorú, virágcsokor megrendelhető a Krebs kertészetben. — Telefonszám: 117

saját termésű kenyérgabonája szükségletüket nem fedezi. Az összeírást a közlelmezési hivatal végzi Szarvason, s arra e hó 20-áig lehet jelentkezni. A jelentkezők igazolásuk érdekében tartoznak felmutatni gabonalapjukat és kenyérgabonajegyüket. Mindenkinek, aki nem rendelkezik megfelelő mennyiségű kenyérgabonával, s a fenti feltételeknek megfelel, a saját érdeke minél előbb való jelentkezés, mert valószínűleg módot adnak az ilyeneknek is arra, hogy kenyérgabonájukat a Hombár útján beszerezhesék, mert — mint fentebb is említettük — méltánytalan és igazságtalan dolog lenne, hogy az egészsévi kenyérszükséglet biztosításától éppen azok esnének önhibájukon kívül el, akik annak megteremtésénél a legtöbbet fáradoztak. Érdekeltek 20 áig jelentkezhetnek.

Tanoncok fizetési szabadsága

A tanoncok fizetési szabadságáról az 1936: VII. t. c. 22. §-a, a törvény végrehajtási utasítása 30.000/1936 Ip. M. számú rendelet 49. §-a, valamint az 1937: XXI. t. c. és az ennek alapján kiadott 3000—1938. Ip. M. sz. rendelkeznek.

Ezen rendeletek értelmében a tanoncok a fizetési szabadságot illetően különleges elbírálásban részesülnek és pedig:

1. Évente kétheti fizetési szabadság illeti meg a tanoncot, tekintet nélkül a fizetésre és a ledolgozott munkanapokra — legfeljebb két részletben.

2. A tanoncok fizetési szabadságát már a szerződés első évében meg kell adni.

3. A fizetési szabadság a tanoncoknak a nyári iskolai szünet idejében adandó meg.

4. A megadott fizetési sza-

badságról a tanoncot legalább 15 nappal előre kell értesíteni.

5. A szabadságidőben nem számíthatók a törvényes szünetnapok (vasárnap és Szent István napja), sem azok a napok, amelyek a tanonc esetleg betegség vagy baleset miatt nem dolgozhatott — kivéve, ha betegsége vagy balesete a szabadság megkezdése után következett be.

6. A fizetési szabadság tartama alatt a tanonc nem dolgozhat és ha a fizetési szabadság alatt dolgozott — akár munkaadójával is — a szabadságot meg nem adottnak kell tekinteni. A tanoncok szabadságáról nyilvántartás vezetendő, hatósági ellenőrzés esetére.

A szabadság megadását, annak időpontjával együtt az ipartestületnél be kell jelenteni.

Felhívás a gazdákhhoz!

Idel természetfeleslegét vigye a Mezőgazdasági Közraktárak rt vasút melletti telepére, ahol a „Hombár” a gabonát gyűjti.

Az ott kapott súlyjegyzékkel jelentkezék a Szarvasi Takarékpénztárnál MINT A „FUTURA” FŐBIZOMÁNYOSÁNÁL

(Szarvas, Szent István király utca 31, telefonszám: 65)

ahol az ellenértéket kifizetik és a termésértékesítéssel kapcsolatban mindenre felvilágosítással szolgálnak.

Albizományosok: Szarvason: Maczik János, Csabacsüdön: Janurik Pál, Kondoroson: Szebe-gyinszky János, Bszentandrás: Gázó János és Csonki András, Öcsödön: Dezső Sándor.

Mindennemű mezőgazdasági terményeit és különféle magvait a legmagasabb áron vásároljuk meg és az eladott terményére előleget és annak behordásához zsákokat kölcsönözünk.

SZARVASI TAKARÉKPÉNZTÁR mint a Futura és a Hombár főbizományosa

A vetés géppel történik, ket-
tős gabonaszortávoságra, jobb
földön kedvező viszonyok kö-
zött 35 cm-es kapás sortávos-
ságra is vehető. Tágabban ne
vessük, mert a beérés lassabb
és egyenetlenebb lesz. A ga-
bonatávosásra vetett repce
alacsony és aprómagvú lesz.
Vetőmagmennyiség kat. holdan-
ként 4-7 kg, aszerint, hogy
sűrűbb, vagy ritkább sorba
kívánjuk vetni. Vetésre csak
teljesen beérett, nagyszemű,
fényesfekete, eléggé súlyos jól-
csirázó, tiszta és ezévi repce-
magot használjunk. (Jeney.)

Hirek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. templomban
vasárnap délelőtt 8 órakor tót, délután
6 órakor magyar, az újtemplomban
délelőtt 9 órakor magyar nyelvű isten-
tiszteletet tartanak.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat.
templomban: vasár- és ünneppal dé-
lelőtt fél 9 órakor csendesmise, 10 óra-
kor szentbeszéd, nagymise. Délután 6
órákor ájtatosság. Kőznaponként
mise fél 8 órakor.

Szarvason református istentiszteletet
tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az
Árvaház dísztermében.

— **Ügyészválasztás.** A
szarvasi Luther Liceum és
Tanítónőképző Intézet felügye-
lőbizottsága legutóbb tartott
ülésén dr. Gémes Szilárdot
ügyészévé választotta.

— **Községi díjnyelők választása.** Szarvas nagyközség elő-
járósága a múlt hét csütörtök-
jén megtartott tanácsülésén
töltötte be részint a községi
irodatiszt választással megüre-
sedett, részint az újonnan szer-
vezett díjnyelők állásokat. A
választás során Ruzsicska Em-
ma, Pettendi Ilona, Kürtössy
Ödön, Kecskés József, Melich
Pál, Melis György és Haraszti
Pál lettek díjnyelők.

— **Felvétel a debreceni egye-
temre.** A debreceni m. kir.
Tisza István Tudomány egye-
tem hit-, jog- és állam-, orvos-,
bölcseztudományi, ennek ma-
tematikai és természettudományi
csoportjára a rendes beiratko-
zás az 1942-43. tanév első
félélére szeptember hó 1-15-én
estig tart. A felvételi kérvé-
nyeket augusztus hó 31-ig kell
az illetékes karhoz címezve
benyújtani. Részletes felvilá-
gosítással a rektori hivatal
szolgál.

— **Átképzik az ipari hadirok-
kantakat.** Az iparügyi minisz-
ter a honvédelmi miniszterrel
egyetértve tervbevette, hogy az
ipari hadirokantakat a szük-
séghez képest át fogják képezni.
Az elméleti átképzés tanfolya-
mokon történik, míg a gyakor-
lati átképzés az ország leg-
kiválóbb mestereinél, akik
minden ellenszolgáltatás nélkül
tesznek majd hazafias kötele-
ségüknek eleget. Az iparügyi
minisztériumban most állítják
össze, hogy a gyakorlati kikép-
zésre milyen szakmában van
szükség, s hány érdekeltnek a
jelentkezésére lehet számí-
tani. A kapcsolatos tanfolya-
mok tartására egyelőre Buda-
pest és környékén, később
vidéki városokban is sor kerül.

TEMETÉSEKET

24 a legnagyobb gondal
végzem, legegyszerűbb-
től a legdiszesebbig, a
legnagyobb igényeket is
pontosan kielégíték.
Halottszállítás, exhumálás
nálam megrendelhető
Hantos György
temetkezési vállalkozó.
II. kerület Beliczey-út 17.

— **Szerkesztői üzenet.** J. J.
Szarvas. A Tessedik Sámuel
mezőgazdasági emlékkiállítás és
ipari vásárról szóló cikkét la-
puok más helyen készséggel
leközlöttük. Abban valóban
igaza van, hogy a hiba nem ben-
nünk rejlik, s a dolog eleve nére
tapíntott, amikor írja, hogy a
kiállítás és vásár előkészítő
bizottsága nyilván megeléged-
zett a helyi sajtó megfelelő
tájékoztatásáról. Tessedik Sám-
uel bizony nem ebben a
szellemben folytatta felvilágo-
sító munkáját.

— **Nagyon gyengének ígér-
kezik a tengeri termés.** Lassan-
lassan végére érünk már a
cséplésnek. A kalászosok ter-
méshezamában nem csalódtunk.
A víz pusztításával számoltunk,
s reményeinket inkább túl-
haladta a termésátlag, mind az
őszi, mind a tavaszi. Más a
helyzet azonban a kapásoknál.
Az utolsó napokban minden
még eddigi reményünk is szer-
tefoszlott. Nagyon el kellene
azonban egy jó kiadás eső,
sok helyen még igen-igen se-
gítene, s legalább annyi terem-
ne gazdaságonként a tengeri-
ből, amennyi egy-egy háztartás
szükségletét fedezné. Nemcsak
a tengerinél, azonban a burgo-
nyánál is ugyanilyen vigasztal-
an a helyzet, a kilátás itt is
gyér, s bizony ezen már az
eső sem segít állítólag.

— **Szatócs nem árulhat rö-
vidárut.** A rövidárkereskedés
üzletkérebe tartozó cikkek a
79,826-1941. K. K. M. sz. elvi
határozat értelmében nem mi-
nősülnek a nép elsőrendű
szükségleti cikkeinek s így azok
árusításával a vegyeskeres-
kedők csak akkor foglalkoz-
hatnak, ha e cikkek kizárólagos
árusításával foglalkozó szakma-
beli kereskedő a községben
nincsen. Az elmondottakra való
figyelemmel tehát a vegyes-
kereskedő (szatócs) még a pri-
mitív rövidárut (cipőfűző,
cérna, gomb, stb.) sem hozhatja
forgalomba ott, ahol speciális
rövidárkereskedő működik.

— **Újabb rendelet a bűntetés
ellen.** Az 1939. IV. t.-c. szerint,
ha az értelmiségi munkakörben
foglalkoztatottak száma keve-
sebb, legfeljebb egy értelmiségi
lehet zsidó. Ennek a rendelke-
zésnek a gyakorlatban való
alkalmazása aztán furcsa kinö-
vésekkel járt. Sokan az új
iparjogositványosok közül u. is,
még abban az esetben is fog-
lalkoztattak értelmiségi alkalm-
mazottat, mégpedig zsidót, ha
annak foglalkoztatását a vállalat
nagyossága nem is indokolta.
Nyilvánvaló, hogy ez esetben
az iparjogositvány tulajdonosa

csak papíron volt önálló, a va-
lóságos szerepe az volt, hogy
a tulajdonképpeni zsidó iparüző
ténykedését fedezze. A most
megjelent 4410-1942. M. E. sz.
r. úgy rendelkezett, hogy bár-
mely vállalatban egy zsidót is
csak akkor lehet alkalmazni,
ha értelmiségi munkakörben
nem zsidó is van foglalkoztat-
va. Ezt a rendelkezést aug.
23-ig keresztül kell vinni, mert
ellenkező esetben a munkaadó
ellen bűnvádi eljárást indítanak.
Zség inkább bealkonyul a
zsidóknak és bűntetőiknek.
ki tankönyvkereskedőkül.

— **Tankönyvkereskedők kije-
lölése.** A tankönyvvel kiszol-
gálható könyvkereskedők név-
jegyzékének összeállításával
kapcsolatban legutóbb kiadott
keresk. és közlekedésügyi
miniszteri rendelet kiegészíté-
sül miniszteri leirat érkezett
a szegedi kereskedelmi és
iparkamarához. Abban arról
értesíti a kamarát, hogy a ren-
deletnek az a korábbi megha-
tározása, hogy az egyházi
hatóságok által fenntartott is-
kolákban általuk engedélyezett
tankönyvek csak akkor esnek
a rendelet hatálya alá, amenny-
nyiben azt a m. kir. vallás és
közoktatásügyi miniszter tan-
könyvjegyzékébe felvette. A
leirat értelmében a rendelet
hatálya kiterjed minden olyan
tankönyvre, amelyeket az egy-
házi hatóságok már engedé-
lyeztek és a m. kir. vallás és
közoktatásügyi miniszter az
általja évenként kiadott tan-
könyvjegyzékébe nem is vette
fel. A tankönyv forgalmát sza-
bályzó miniszteri rendelet, va-
lamint azt kiegészítő hivatalos
közlemény értelmében a tan-
könyvvel kiszolgálható keres-
kedők névjegyzékébe fel nem
vett kereskedők, könyvbizomá-
nyosok, könyvkiadók, könyv-
kereskedők által semmiféle
tankönyvvel (még használt ál-
lapotban lévő tankönyvvel) sem
lehet kiszolgálni. Közöljük ezzel
kapcsolatban, Szarvason Müller
Károlyné, Nagy Sándor és
Kiszely Antal cégeket jelölték

— **Biztosították a munkaköz-
vetítő szervek együttműködését.**
A földművelésügyi és az ipar-
ügyi miniszter a Hivatalos lap
legutóbbi számában megjelent
rendelettel a munkaközvetítői
szervek együttműködésének
biztosítására Budapest székh-
lyvel központi bizottságot
szervezett. A bizottság feladata
figyelemmel kíséreni a munka-
piac helyzetét, gondoskodni a
rendelkezésére álló munkaerők
nemzetgazdasági szempontból
leghelyesebb felhasználásáról,
a háború után felmerülő mun-
kásfoglalkoztatási kérdések
megoldásáról és előkészíteni a
munkaközvetítői szervek egy-
másközötti intézményes együtt-
működését. A bizottság két
elnökét, két alelnökét és 13

TANULJON ZENÉT!

A szarvasi ZENEISKOLA az új tanévben
tovább folytatja működését.

Zenét csak a zeneiskola okl. tanárai taníthatnak Szarvason

A beiratások (zongora, hegedű és zeneelméleti tanszakra)
szeptember 1-, 2-, 5- és 6-án délelőtt 10-12 óráig a gim-
názium zenetermében; kedvezményes beiratások augusztusban
Horthy M. út 100 alatt eszközöltetnek. TEMMEL GABRIELLA

tagját a földművelésügyi és az
iparügyi miniszter nevezi ki.
A bizottságban a földművelésügyi
és az iparügyi minisztérium,
valamint a munkaközvetítő hi-
vatalok képviselőin kívül a
munkaerőgazdálkodásban ér-
dekeltek más tárcák is részt-
vesznek.

— **Húszévesek a mezőgazda-
sági kamarák címmel írt veze-
tőcikket Halács Ágoston dr.,
az Országos Mezőgazdasági
Kamara igazgatója a Magyar
Föld legújabb számában. A
magyar falu képes hetilapja
az egészséges vetőburgonya
biztosításáról, a gabonaszizsik
irtásáról, a szála- és abrakta-
kormány természetének fon-
tosságáról és a baromfipestisről
közöl értékes szakkikkeket.
Érdekes képekben számol be
a kecskeméti gazdakamara ju-
bileumi közgyűléséről és a
gyöngyösi bikavásárról. Elbe-
szélést, verset, háborús képeket,
kiszáradt cikkeket, piaci és vá-
sári árakat, rendeleteket és
még sok más hasznos, érdekes
cikket és képeket találunk
benn. Kapható az újságáru-
soknál és az IBUSZ pavillo-
pokban. Mutatványszámot küld
a Magyar Föld kiadóhivatala,
Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.**

— **Hirdetmény.** Értesíti az
előjáróság a község lakosságát,
hogy mindazon földbirtokosok
és bérlők, kik saját gazdasá-
gukban állandóan nehéz testi
munkát végeznek és 50 kat.
holdnál nem nagyobb össz-
területen gazdálkodnak, kenyér-
gabona pótljegyre jogosultak.
A kenyérgabona pótljegy au-
gusztus hó 15-ig igényelhető
és pedig az Árvaház helyisé-
gében lévő földszinti tante-
remben az egyes kerületekre
nézve megállapított napokon.
Az igénylés alkalmával a ga-
bonalap feltétlenül felmutatandó.
Előjáróság.

— **Rémhírtérjesztők nyugtalan-
ítják a falvak lakosságát.**
Egyes községekben itt Békés
megyében is ismeretlen egyének
azt a nyugtalanító hírt ter-
jesztik, hogy a télen már csal-
ládonként egyetlen sertést
szabad levágni fogyasztásra.
A közellátási hivatal nyomaté-
kosan felhívja a gazdák fi-
gyelmét arra, hogy ezek a

lelkiismeretlenül terjesztett hí-
rek csak arra alkalmasak, hogy
a cséplési munkálatok kellős
közepén a közvéleményben
nyugtalanítást keltsenek. Ezek
a hírek teljesen valótlanok és
egyes részről tudatos rémhírek
is. A közellátásügyi kormány-
zat sem ilyen, sem ehhez ha-
sonló rendelkezés kiadását nem
tervezi és a község ilyen
híreknek ne adjon hitelt. A
valótlan hír terjesztői haza-
árulást követnek el, akiket az
illetékes hatóságoknál azonnal
fel kell jelenteni.

— **Aki a víz alatt szunyókált.**
Egy dán búvárt kénytelenek
voltak elbocsátani, mert szol-
gálati alatt nem dolgozott,
hanem a tenger fenekén rend-
szeresen lefeküdt és aludt.

— **A világ legsúlyosabb em-
bere.** A világ legsúlyosabb
embere a trieszti Pietro Monta-
tarení, aki 250 kilójával nyilván
aligha talál versenytársra.
Annak, hogy a szűkös háborús
viszonyok között is el tudta
érni ezt a tekintélyes súlyt, az
a magyarázata, hogy Monta-
neri úr jóforgalmú hentesüzlet
tulajdonosa. Üzleti ügyeinek
elintézésére külön sajtó súlyára
méretezett kerékpárt használ.

TURUL-MOZGÓ

Aug. 8-án, szombaton fél 7 és 9,
9-én, vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor

**Egy csók és
más semmi!**

Főszereplők: Jávor Pál, Tolnai
Klári, Rajnai Gábor, stb., stb.
Kieg.: Magyar és UFA híradó!

Aug. 12-én, szerdán és 13-án,
csütörtökön fél 7 és 9 órakor

Mi ketten

Eredeti svéd film a legkitünőbb
svéd színészek főszereplésével.
Nagyszerű kiegészítő műsor!

11 drb. angolnyelvű eladó vagy gon-
dozásra kiadó I. ker. Tessedik-utca 259.

Eladó ingatlanok:

Hegyes dűlőben 18 és 22 hold,
Kondoros holdakon 7 hold,
Órményzugban 10 hold,
a város belterületén 12 házhely

Az eladással

dr Csicsely Mihály

ügyvéd van megbízva.

Nyomatott Müller Károly
könyvnyomdájában, Szarvason

HASZNÁLT TANKÖNYVEKET

magas áron vesz

Müller Károlyné

kijelölt tankönyvkereskedő

Tankönyvek már előjegyezhető!

A szarvasi járás legolvasottabb hetilapja a

Szarvas és Vidéke

Hirdetéseik mindig eredményhez vezetnek!

Hatósági árjegyzék

Az élősértés és a húspari termékek árának újabb megállapítása

A hizlalás (továbbtartás) céljára eladott fiatal, egészséges, ivartalanított, orbánc ellen beoltott, szimultánzott élősértésekért számítható legmagasabb termelői árak P/kg-ként — helyben eladó gazdaság — az ország egész területén a következők:

25 kilogrammos és ennél nehezebb, de 30 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	3:20
30 kilogrammos és ennél nehezebb, de 35 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:95
35 kilogrammos és ennél nehezebb, de 40 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:75
40 kilogrammos és ennél nehezebb, de 45 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:60
45 kilogrammos és ennél nehezebb, de 50 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:48
50 kilogrammos és ennél nehezebb, de 55 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:40
55 kilogrammos és ennél nehezebb, de 60 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:32
60 kilogrammos és ennél nehezebb, de 65 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:26
65 kilogrammos és ennél nehezebb, de 70 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:20
70 kilogrammos és ennél nehezebb, de 75 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:15
75 kilogrammos és ennél nehezebb, de 80 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:10
80 kilogrammos és ennél nehezebb, de 85 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:06
85 kilogrammos és ennél nehezebb, de 90 kilogrammnál kisebb súlyú sertés	2:02
90 kilogrammos és ennél nehezebb súlyú sertés ára kilogrammonként	2:—

A 25 kg-nál könnyebb soványsértések ára az eladó és vevő között szabad megegyezés tárgya. Az ilyen sertésekért kifizetett ár azonban nem lehet magasabb a 25 kilogrammos sertésekért kifizetendő darabonkénti árnál.

A levágás céljára eladott, legalább 12 órát koplaltatott élősértésekért felszámítható legmagasabb termelői árak az ország egész területén a következők:

a) 145 kilogrammos és ennél nehezebb súlyú, fiatal (legfeljebb 2 éves) tenyésztésbe nem fogott, elsőrendű, jól hizott sertés ára kilogrammonként	2:10
b) 130 kilogramm és ennél nehezebb, de 145 kilogsammal kisebb súlyú, fiatal (legfeljebb 2 éves), tenyésztésbe nem fogott elsőrendű, jól hizott sertés	2:05
c) 115 kilogramm és ennél nehezebb, de 130 kilogrammnál kisebb súlyú, fiatal (legfeljebb 2 éves), tenyésztésbe nem fogott, jól hizott sertés	2:02
d) 100 kilogramm és ennél nehezebb, de 115 kilogrammnál kisebb súlyú, fiatal tenyésztésbe nem fogott, jól hizott sertés	1:98
e) 100 kilogrammos és ennél nehezebb súlyú, fiatal, tenyésztésbe nem fogott, középminőségű szedett sertés	1:94
f) 80 kg és ennél nehezebb súlyú, tenyésztésbe nem fogott, tisztavérű sonkasüldő	1:98
g) 145 kilogrammos és ennél nehezebb súlyú, az a) és f) pontban megállapított követelményeknek meg nem felelő vágósertés	1:92
h) 145 kilogrammnál kisebb súlyú, az a) és f) pontban megállapított követelményeknek meg nem felelő vágósertés	1:86

A szalonna, hárj, sertészsír, sertésbűs legmagasabb fogyasztói ára

Zsír és tepertő	3:80	Máj és nyelv	2:50
Zsír-szalonna bőrrel	3:14	Vese, velő	2:50
Zsír-szalonna bőr nélkül	3:34	Tüdő, szív, lép	1:70
Hárj	3:60	Bőrke	0:60
Kenyér- és tokaszalonna bőrrel	3:10	Sertészsír	0:50
Kenyér-szalonna bőr nélkül	3:30	Hentesárugyártmányok	
Szalonna nyeselek	3:20	Füstölt egységes kolbász	4:—
Szórt szalonna	3:40	Füstölt, főtt egységes kolbász	4:40
Füstölt- és paprikászalonna	3:80	Füstölt, főtt egységes kolbász	4:90
Füstölt, v. füstölt-főtt tokaszalonna	3:90	Füstölt száraz egységes kolbász	2:80
Füstölt császárhús	4:40	Másodrendű füstölt kolbász	3:40
Füstölt-főtt császárhús	5:20	II. rendű füstölt száraz kolbász	4:50
A sertésbűs résznek hentesek által számítható legmagasabb fogyasztói ára (a bennelévő csonttal) a következő:			
Rövid karaj	3:80	Vadász, kolbász, vadászszalámi	3:40
Hosszú karaj (papszelet)	3:50	Párizsi, krinolin, szafaládé	3:50
Egész karaj	3:65	Virslí	3:70
Bőrös karaj	3:70	Fejsajt	1:80
Comb	3:20	Bőrsajt	1:60
Lapocka	3:10	Fekete hurka	2:50
Tarja	3:—	Véres, vagy májas hurka	3:—
Oldalas	2:30	Sült v. füstölt véres v. májas hurka	3:—
Kolbász és sertésdagadó	3:40	Füstölt sertésbűsök	
Csülök	2:—	Sertés oldalas	3:—
Fej, fark	1:70	Sertésfej (kicsontozott)	3:10
Köröm, láb	1:—	Sertésnyelv	2:40
		Sertésfülök	1:—
		Sertés láb, köröm	1:—

A száraztésztafélék, tej és tejtermékek legújabb fogyasztói ára

Száraztészták		Tej- és tejtermékek	
A száraztészták legmagasabb árának újabb megállapítása a 0-ás búzalisztból előállított, legfeljebb 13 százalék viztartalmú száraztésztára vonatkozik.			
Az 1 kg-nál nagyobb csomagolású, vagy kémert tojás nélküli tarhonya ára 1:24 pengő, a 2 tojásból készített 1:74, a 4 tojásból készített 2:10. Az 1/10 kg-os csomagolású tojás nélküli tarhonya 1:50, 2 tojásosé 2:—, 4 tojásosé 2:40 P.			
A kocka, metélt, eperlevél, csillag, szarvacskák, gyűrű, reszelt, kagyló, csusza és egyéb leveskészítők ára 1 kg-nál nagyobb csomagolásban, vagy kémert tojás nélkül 1:30, 2 tojással 1:80, 4 tojással 2:16 P, 1/10 kg-os csomagolásban 1:60, 2 tojással 2:10, illetve 2:50 pengő kg-ként.			
A közepvastag, vagy vékony csőtészta, spagetti, levesmetélt és cernatészta 1 kg-nál nagyobb csomagolásban, vagy kémert tojás nélkül 1:38, 2 tojásos 1:88, 4 tojásos 2:22, 1/10 kg-os csomagolásban t. n. 1:80, 2 tojással 2:30, 3 tojással 2:60 P.			
Vegyesek			
Ecet, literenként	0:83	Tej literenként	0:34
Csirke kilogrammja	3:—	Tehéntúró vizonteladési ára	1:—
Tyúk kilogrammja	2:60	Tehéntúró fagyasztói ára	1:10
Kenyér kilogrammja	0:42	Pasztőrözött teavaj adagolva	7:80
Tojás kilogrammja (termelői ár)	3:10	Pasztőrözött teavaj tömbben	7:70
Tojás kilogrammja (kereskedői ár)	3:80	Pasztőrözött centr. vaj adagolva	7:40
Szódabikarbóna 5 dg-os zacskó	0:12	Pasztőrözött centr. vaj tömbben	7:30
		Főzővaj kilogrammja	7:10
		Piaci írósvaj kilogrammja	6:80
		Krémsajt, kémert	4:30
		Krémsajt, adagolt, eredeti csom.	4:90
		Parmezán kilogrammja	5:70
		Trappista, óvári, edami	3:90
		Tehénsajt tömbcsomagolásban	4:50

TESTEDZÉS

Kezdődik... Augusztus hó 16-án, jövő vasárnap játszva első bajnoki mérkőzését a Turul a békésszentandrásfi Hunyadi ellen. Az idény ilyen korai megkezdése igen kellemetlenül érintette a Turul vezetőségét és játékosait, mivel készültséget tájalt a helyi labdarúgás berkeiben. Az edzések, melyek komoly végzése lenne az alapja a jó szereplésnek, csupán 5-6 játékos jelenlétében zajlanak le, s azok is a rendszertelenség és komolytalanság jegyében. E szerint nyugodtan meg is állapíthatjuk, hogy Szarvason még semmi jelét sem lehet tapasztalni annak, hogy egy hét múlva elsőosztályú bajnoki mérkőzés lesz. S így biztos az, hogy az első mérkőzésen esélytelenül indulhat a Turul a kitűnő Hunyadi ellen. Mindenesetre mi nagyon örülnénk, ha a mérkőzés mégis Turulgyőzelemmel végződne. Ez nem is olyan lehetetlen. Csupán egy szükséges: a Turul-játékosok sportfelfogásának gyökeres megváltoztatása. — Múlt vasárnap a Turul Gyomán a GyTK ellen játszott barátságos mérkőzést és 3:0-ra kikapott. A visszatávó aug. 9-én lesz.

9 helyezést értek el a szarvasi levente-atléták a debreceni hadtesti levente atlétikai versenyén. Az augusztus 1-2. napjain megrendezett versenyen nagyszámban atlétikáért részt a levente egyesületek. Szarvas színeit 9 atléta képviselte, akik közül Litauszki Pál a súlylökésben első (1276), a diszkoszvetésben második (3015), Lustyik János a diszkoszvetésben első (31 m.), a súlylökésben második (1075), a gerelyhajításban második (40 m), Dörnyei Béla az 1500 m-es síkfutásban második, a 800 m-es síkfutásban ötödik, Szín József a 400 m-es síkfutásban negyedik, Lendvai Sándor ötödik lett. Fentiek közül Litauszki, Lustyik és Dörnyei részt vesznek az augusztus 15-16. napjain Budapesten rendezendő országos levente atlétikai versenyen, úgyszintén Thern Endre is, aki tagja a debreceni dandár 4x100 méteres váltójának. Leventeink újabb nagyszerű szereplése a komoly előkészítés, fegyelmesség és a helyes sportfelfogás eredménye. De jó lenne, ha labdarúgóinkra is átragadna a levente-atléták példája, akkor a szarvasi labdarúgás is sikert sikerre halmozna.

APRÓHIRDETESEK

Ügyes fiút molnártanoncnak felvesz dr. Podany Pál és farsai Gáspár-malom.

Veles örökösöknek vasútállomás közepében 134 négyszögöl szántóföldjük eladó. Beépítésre is alkalmas. Jelentkezni Veles kézbesítőnél. 69

IV. ker. 163 számú ház vendéglővel, szikvizgyárral együtt eladó. 51

Mezőtúri iskola mögött 12 kat hold föld felibe vagy bérbe kiadó. Értekezni Borgulya Endre tanítónál. Központi isk.

Eladó 6 hold föld V. külker. 245 sz. Érdeklődni kedden és pénteken II. ker. 507 szám. 54

III. ker. 78 számú ház eladó. Érdeklődni Hrivnák Pálnál. (Kondacs Pál borbélyüzlet.) 55

Figyelem, gyapjúfonás! Angoranyúl gyapjúfonást vállalkoz III. ker. 162 hsz. Arvabáz mellett. 56

Özv. Kántor Sámuelné II. ker. 328 számú háza eladó. 63

Józsefszálláson 52 hold föld felisművelésre kiadó. Érdeklődni lehet kedden és pénteken Kiss Pálnál III. 279. 59

Fabó Pálné örökösai 5 kis hold földje Hegyes-dűlőben, ötemetű alatt 270 négyszögöles kenderföldje eladó. Érdeklődni Veles István községi kézbesítőnél. 60

Közel a városhoz, az orosházi kövesút mentén 15 hold föld eladó. Jelentkezni lehet IV. 116 sz. 61

12 hold föld rajta 45 hold lucerena; 1 hold erdő, 1-5 hold kaszáló és here eladó Békésszentandrásban a szentesi kövesút mellett. Érdeklődni: Bagi István főjegyzőnél lehet.

Mezőtúri határban közvetlen az iskola mellett 20 hold föld eladó. Érdeklődni I. ker. 151. sz. 64

Csabacsüdön 20 hold feliből, harmadából, esetleg bérbe kiadó. Érdeklődni Szloszjar Jánosnál tanya 42 szám alatt.

Eladó szüreti felszerelés: 1 nagy ketőspréc, 1 szőlő-zúzó, 2 taposó-kád kármentőkkel, 7 darab 7 hl bordó, 2 mustpároló rézűst, permeterzők, kotyogók, rézcsapok, stb. Érdeklődni lehet: III. Petőfi-u. 10, az ecetgyárban. 88

Klimaj Mihálynak Rózsáson V. külk. 141 számú háza 1202 négyszögöl telekkel együtt eladó. 86

Újdecsen 7 hold föld eladó. Érdeklődni III. kerület 13. házszám alatt. 84

V. külkerület 32 szám alatt 2 hold szántóföld eladó. 85

Eladó 11 kishold föld tanyával. — II. külkerület 194. sz. alatt. 83

Leányt, vagy fiatalasszonyt napszámosnőnek felvesz Süveges János kelmefestő, Szarvas, III. kerület 168. 82

Komplett új konyhabútor és modern, sima háló eladó. Cim a kiadóban. 81

10 kishold föld Sárkány-soron, kövesút mellett, eladó. Érdeklődni lehet Sárkány Jánosnál, II. kerület 146. 79

Ház eladó, esetleg telek is: I. ker. 184: érdeklődni: IV. kerület 280. 80

Bérbe kiadó 14 kishold föld tanyával. Érdeklődni lehet Ált Fogy. Szövetkezetben, Janecskó János II. ker. 11. 91

Országos méretű kaptárak eladók IV. Hunyadi-u. 293. házszám alatt. 90

ELADÓ HÁZAK: Szarvas községben: I. 432. cseréppel fedett lakóház kövesút és ártézikút közelében; II. ker. 194. számú beltelkes lakóház; Kondoroson piactér melletti lakóház teljesen felszerelt sütődével.

ELADÓ FÖLDEK: 2152 négyszögöl kisszenási Állomás közepében, VII. külkerületben; 20 hold elsőosztályú szántó a kondorosi holdakon, kövesúttól 2 km-re; 24 hold bereföldnek alkalmas szántó Décsen; 34^{1/2} katasztrális hold szántóföld és 17 hold kaszáló Külső Ecseren; 50 hold szántóföld Kiskirályszálon; 137 katasztrális hold szántóföld — esetleg több tételben is — a kiskirályszálon határban (volt Sztrehovszki-féle); 58 hold szántó a mezőtúri határban; 14 hold szántó a Décsi lapon; 2400 négyszögöl területű I. osztályú szántó a Maginyecz-dűlő.

VENNE MEGBÍZUNK: 400-500 négyszögöl dinnnyeföldet; 10 h. szántót tanyával; kb. 70 hold földet város közelében; 6-8000, továbbá 8-10 000 pengő értékű lakóházat.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénzügyintézet, ahol ingatlanok adás-vételével, közvetítésével is foglalkoznak. Ugyanezen pénzügyintézetnél kamatmentes kölcsönt folyósítanak azon gazdáknak, kiknek lovaikat a honvédség igénybe vette.